

การขับเคลื่อน BCG ลำไย จังหวัดตาก

โดย คณะทำงานการจัดการความรู้
สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก
กรมส่งเสริมการเกษตร

คำนำ

สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก ดำเนินงานการจัดการความรู้ตามแผนการจัดการความรู้ (KM action plan) ตามแนวทางของกรมส่งเสริมการเกษตร ซึ่งได้กำหนดให้ดำเนินการจัดการความรู้ในงานส่งเสริมการเกษตร ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๖ จัดทำองค์ความรู้เรื่อง การขับเคลื่อน BCG ลำไย จังหวัดตาก มีวัตถุประสงค์ เพื่อรวบรวมข้อมูลการดำเนินงาน การขับเคลื่อนแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ตามแนวทาง BCG Model ในชนิดพืชลำไย ของจังหวัดตาก และเพื่อใช้เป็นแนวทางการขับเคลื่อน BCG Model ในชนิดพืชอื่นๆ ต่อไป จึงหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการจัดทำเอกสารเล่มนี้จะมีประโยชน์กับเจ้าหน้าที่สังกัดสำนักงานเกษตรจังหวัดตาก และหน่วยงานอื่น รวมถึงผู้ที่สนใจทั่วไป ไม่มากก็น้อย

คณะทำงานการจัดการความรู้
สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก
สิงหาคม ๒๕๖๖

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
ส่วนที่ ๑ เป้าหมายการจัดการความรู้	
๑.๑ ที่มาของการจัดการความรู้ ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงาน	๑
๑.๒ ความต้องการพัฒนางานตามภารกิจ ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ นโยบาย หรือแนวทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ (KV)	๑
๑.๓ แผนการจัดการความรู้ (KM action plan)	๓
ส่วนที่ ๒ ผลการจัดการความรู้	
๒.๑ วิธีการจัดการความรู้ (KS)	๔
๒.๒ รายละเอียดองค์ความรู้ ตามแบบฟอร์มจัดเก็บองค์ความรู้	๔
๒.๓ ช่องทางการจัดเก็บองค์ความรู้ของหน่วยงาน (KA)	๘
ส่วนที่ ๓ สรุปและข้อเสนอแนะ	
๓.๑ สรุปผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความรู้ของหน่วยงาน ระบุประโยชน์ที่เกิดขึ้น ในเชิงรูปธรรมให้ชัดเจน	๘
๓.๒ ข้อเสนอแนะ	๘
ภาคผนวก	
๑. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการทำงาน	๑๐
๒. ภาพการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้	๑๒
๓. เอกสารเผยแพร่	๑๕

ส่วนที่ ๑

เป้าหมายการจัดการความรู้

๑.๑ ที่มาของการจัดการความรู้ ปัญหาหรืออุปสรรคที่พบในการปฏิบัติงาน

ลำไย เป็นไม้ผลเศรษฐกิจที่สร้างรายได้ให้กับเกษตรกรในจังหวัดตาก แหล่งผลิตลำไยที่สำคัญ ได้แก่ อำเภอวังเจ้า อำเภอสามเงา และอำเภอเมืองตาก มีพื้นที่ปลูก ๓๐,๔๑๐ ไร่ สถานการณ์พื้นที่เพาะปลูกลำไย ปี ๒๕๖๓ – ๒๕๖๕ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเนื้อที่ปลูกเพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๖๓ จำนวน ๒๙,๙๐๓ ไร่ เป็น ๓๐,๔๑๐ ไร่ในปี ๒๕๖๕ (เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๐.๘๕) ผลผลิตรวมปี ๒๕๖๕ ลดลงจากปี ๒๕๖๔ แต่เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๖๓ เนื่องจากในปี ๒๕๖๕ เกษตรกรบางรายมีการโค่นต้นเก่าทิ้ง ทำให้ปริมาณผลผลิตลดลงและผลผลิตต่อไร่ลดลงด้วย พันธุ์ลำไยที่เกษตรกรนิยมปลูกคือพันธุ์อีดอ โดยมีประสิทธิภาพการผลิตต่อไร่เฉลี่ย ๖๖๖ กก./ไร่ ซึ่งน้อยกว่าศักยภาพการผลิตของสายพันธุ์ (Yield Potential) ๑,๑๐๐ กก./ไร่

ลำไย จึงได้รับการขับเคลื่อนการส่งเสริมและพัฒนาในช่วงที่ผ่านมา ทั้งในด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด และในช่วงปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๕ จังหวัดตาก ได้ขับเคลื่อนการพัฒนาสินค้าเกษตรภายใต้ BCG Model ด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มอบหมายให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานในพื้นที่ ดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงาน BCG Model ภาคการเกษตร ซึ่งจังหวัดตากได้มีการประชุมพัฒนาสินค้าเกษตรภายใต้ BCG Model จังหวัดตาก เมื่อวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๖ พิจารณาการคัดเลือกสินค้าเกษตรที่สำคัญ จำนวน ๒ ชนิด คือ ลำไย และโคเนื้อ และจากการประชุมการจัดทำแผนศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) จังหวัดตาก พ.ศ. ๒๕๖๖ – ๒๕๗๐ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมเสนอให้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาสินค้าเกษตรสำคัญอีก ๑ ชนิด คืออะโวคาโด และได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด จังหวัดตาก ครั้งที่ ๑/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๖๕ และคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก ในคราวการประชุมคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก ครั้งที่ ๒/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๔ สิงหาคม ๒๕๖๕ โดยหน่วยงานภาคีได้ร่วมกันกำหนดแนวทางการพัฒนาสินค้าสินค้า ภายใต้ BCG Model และกิจกรรมขับเคลื่อนสินค้าเกษตรที่สำคัญทั้ง ๓ ชนิดดังกล่าว โดยในพืช “ลำไย” ได้จัดทำแนวทางกิจกรรมโครงการส่งเสริมศักยภาพแปลงใหญ่ลำไย จังหวัดตาก มีเป้าหมายคือ กลุ่มแปลงใหญ่ลำไย ๑๔ แปลง เกษตรกร ๖๖๕ ราย พื้นที่ ๗๒๙๗.๗๕ ไร่ ใน ๔ อำเภอ ได้แก่ สามเงา บ้านตาก วังเจ้า เมืองตาก ซึ่งมีการบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก รวมถึงมีแผนการขอรับสนับสนุนงบประมาณโครงการ จากงบประมาณพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อดำเนินการอย่างต่อเนื่องในปีต่อไป

๑.๒ ความต้องการพัฒนางานตามภารกิจ ความเชื่อมโยงกับยุทธศาสตร์ นโยบาย หรือแนวทางการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๖ (KV) ในปี พ.ศ. ๒๕๖๖

จากมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๖๔ ได้เห็นชอบให้มีการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (Bio-Circular-Green Economy : BCG Model) โมเดลเศรษฐกิจสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนเป็นวาระแห่งชาติ สอดคล้องกับเป้าหมายการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals –SDGs) ของสหประชาชาติ เพื่อแก้ปัญหาที่ทั้งโลกกำลังเผชิญ เช่น ปัญหาภาวะโลกร้อน ความยากจนและความเหลื่อมล้ำ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๖ กรมส่งเสริมการเกษตร ได้นำนโยบายการขับเคลื่อนการพัฒนาภาคการเกษตรด้วย BCG Model ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มาเป็นกรอบแนวคิดในการดำเนินงานส่งเสริม

การเกษตร เพื่อส่งเสริมการผลิตและการจัดการสินค้าด้วย BCG Model ใช้ BCG Model ในการพัฒนาสินค้าเกษตร ตลอดห่วงโซ่คุณค่า มีการจัดทำ BCG Value Chain สินค้าเกษตรในภาพรวมระดับประเทศและระดับจังหวัด มีการบูรณาการกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขับเคลื่อนผ่านเกษตรกรและกลุ่ม/องค์กรต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นแปลงใหญ่ วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ Smart Farmer/ Young Smart Farmer ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ศูนย์จัดการศัตรูพืชชุมชน (ศจช.) ศูนย์จัดการดินปุ๋ยชุมชน (ศคปช.) เป็นต้น เพื่อสร้างต้นแบบ BCG Model แต่ละชนิดสินค้า ในพื้นที่ให้เกิดเป็นรูปธรรม นำไปสู่การขยายผลการส่งเสริม การเกษตรเชิงพื้นที่ ในระดับอำเภอ ตำบล ส่งผลให้มีการนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป ซึ่งจะเห็นได้ว่าแนวคิดในการดำเนินงานขับเคลื่อน BCG Model มีความสอดคล้องกับแนวทางการส่งเสริมการเกษตรเชิงพื้นที่ ที่มีการใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area base) ในการพัฒนา และมีเกษตรกร กลุ่มเครือข่ายเกษตรกร เป็นกลไกการขับเคลื่อนงานส่งเสริมเกษตรในพื้นที่แบบมีส่วนร่วม เช่น Smart Farmer/ Young Smart Farmer วิสาหกิจชุมชน กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร กลุ่มส่งเสริมอาชีพ เช่นเดียวกัน รวมทั้งพัฒนาแนวทางการใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรในการขับเคลื่อน งานโครงการ ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร เนื่องจากปัจจุบันมีข้าราชการบรรจุใหม่ ที่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในการนำระบบส่งเสริมการเกษตรไปใช้ในการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่ต้องวางกรอบแนวทางในการใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรไปปรับใช้กับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตร ให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล เกิดการบูรณาการในทุกภาคส่วน

จากการวิเคราะห์จึงมีแนวความคิดพัฒนาแนวทางการใช้ระบบส่งเสริมการเกษตรในการขับเคลื่อน BCG Model แบบบูรณาการเชิงพื้นที่ จังหวัดตาก เพื่อให้เกิดสินค้าเกษตรต้นแบบ ที่เป็นรูปธรรมในพื้นที่ ทั้งในระดับอำเภอ ระดับจังหวัด รวมถึงเกิดการพัฒนาองค์ความรู้ และพัฒนาระบบงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรจังหวัดตาก ในการนำระบบส่งเสริมการเกษตรไปปรับใช้กับการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการเกษตร โดยมุ่งเป้าผลลัพธ์ที่ทำให้เกิดการพัฒนาค้น พื้นที่ สินค้า ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และจังหวัดตากได้จัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตาก (พ.ศ.๒๕๖๖ – ๒๕๗๐) ให้มีความสอดคล้องกับแผน ๓ ระดับตามนโยบายของมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ ธันวาคม ๒๕๖๐ มีเป้าหมายการพัฒนาจังหวัดตาก คือ “ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สร้างมูลค่าเพิ่มจากสินค้าเกษตร และสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว ธุรกิจบริการ และการค้าการลงทุนในพื้นที่” และมีตัวชี้วัดด้านการเกษตร คือ มูลค่าผลผลิตการเกษตร เพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ ต่อปี มีประเด็นพัฒนาจังหวัดด้านการเกษตร คือ พัฒนาผลิตภาพทางการเกษตร และส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการ ในโครงการสำคัญ

๑.๓ แผนการจัดการความรู้ (KM action plan)

แผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan)					
ชื่อหน่วยงาน สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก					
ประเด็นสนับสนุนยุทธศาสตร์หรือแนวทางดำเนินงานของกรมหรือภารกิจหน่วยงานในเรื่อง พัฒนาเข้าสู่เกษตรสมัยใหม่และเกษตรมูลค่าสูงด้วย BCG Model					
องค์ความรู้เรื่อง การขับเคลื่อน BCG ลำไย จังหวัดตาก					
ลำดับ ที่	กิจกรรมจัดการความรู้	ระยะเวลา	ตัวชี้วัด (ระบุค่า เป้าหมาย)	กลุ่มเป้าหมาย	วิธีการและ เครื่องมือที่ใช้
กำหนดเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ Knowledge Vision (KV)					
๑.	การบ่งชี้ความรู้ (Knowledge Identification)	ม.ค. ๖๖	บุคลากรมีส่วนร่วมค้นหา องค์ความรู้ร้อยละ ๘๐	บุคลากรของ หน่วยงาน	-ประชุมคณะทำงาน -แบบฟอร์มแผน จัดการความรู้
๒.	การสร้างและแสวงหาความรู้ (Knowledge Creation and Acquisition)	ก.พ.-มี.ค. ๖๖	องค์ความรู้จำนวน ๑ เรื่อง	คณะกรรมการ จัดการความรู้	- การระดมความคิด เห็น
แลกเปลี่ยนเรียนรู้ Knowledge Sharing (KS)					
๓.	กิจกรรมการจัดการความรู้	มี.ค.-ก.ย. ๖๖	บุคลากรเข้าร่วมกิจกรรม ร้อยละ ๘๐	บุคลากรของ หน่วยงาน	-เวทีประชุม/สัมมนา ตามระบบส่งเสริม การเกษตร
๔.	การประมวลและกลั่นกรอง องค์ความรู้ (Knowledge Codification and Refinement)	มี.ค.-พ.ค. ๖๖	องค์ความรู้ปรับปรุง จำนวน ๑ เรื่อง	คณะกรรมการ จัดการความรู้	-การระดมความคิด เห็น -จัดทำสื่อเผยแพร่
จัดเก็บรักษาองค์ความรู้ Knowledge Access (KA)					
๕.	การเข้าถึงองค์ความรู้ (Knowledge Access)	พ.ค.-มิ.ย. ๖๖	บุคลากรได้รับองค์ความรู้ ผ่านช่องทางต่างๆ เช่น เอกสาร, website, LINE, Facebook ร้อยละ ๘๐	บุคลากร ของหน่วยงาน	-เอกสาร/คู่มือปฏิบัติ -ป้ายประชาสัมพันธ์ -สื่อออนไลน์ -เผยแพร่ช่องทางต่างๆ
๖.	การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (Knowledge Sharing)	มิ.ย.๖๖	องค์ความรู้นำลงในระบบ ฐานข้อมูลจำนวน ๑ เรื่อง	บุคลากร ของหน่วยงาน	-เว็บไซต์ของหน่วยงาน
๗.	การเรียนรู้ (Learning)	ก.ค.-ส.ค. ๖๖	บุคลากรนำความรู้ไป ประยุกต์ใช้ร้อยละ ๘๐	บุคลากร ของหน่วยงาน	-การประเมินผล
ผู้จัดทำ : (.....) นางสาวนฤมล รัตนทวงค์ นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ เลขานุการคณะทำงาน(KM)			ผู้ให้ความเห็นชอบ : (.....) นางรัตดา คงสีไพร เกษตรจังหวัดตาก		

ส่วนที่ ๒

ผลการจัดการความรู้

๒.๑ วิธีการจัดการความรู้ (KS)

๑. คัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย ชนิดสินค้าเป้าหมาย
๒. ศึกษา ทำความเข้าใจ ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ และ ชนิดสินค้า
๓. กำหนดประเด็นที่ต้องการขับเคลื่อน และจัดทำแผนการปฏิบัติงาน วางกรอบตัวชี้วัด และ BCG Value Chain
๔. ประชุมและวางแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๕. ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน โดยใช้การบูรณาการโครงการร่วม
๖. ติดตามผลการดำเนินงาน บันทึกผลและประเมินผล
๗. สรุปผลการขับเคลื่อน/ การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน
๘. รายงานผลการดำเนินงาน แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒ รายละเอียดองค์ความรู้ ตามแบบฟอร์มจัดเก็บองค์ความรู้

แบบจัดเก็บองค์ความรู้	
องค์ความรู้ เรื่อง การขับเคลื่อน BCG ลำไย จังหวัดตาก	
เจ้าของความรู้ หรือผู้ให้ข้อมูล สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก	
วันที่บันทึกความรู้ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๖๖	
กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ ในการจัดการความรู้	ข้อแนะนำ / เอกสารอ้างอิง / คู่มือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้
<p><u>วิธีการดำเนินงาน</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. คัดเลือกพื้นที่เป้าหมาย ชนิดสินค้าเป้าหมาย ๒. ศึกษา ทำความเข้าใจ ข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่ และ ชนิดสินค้า ๓. กำหนดประเด็นที่ต้องการขับเคลื่อน และจัดทำแผนการปฏิบัติงาน วางกรอบตัวชี้วัด และ BCG Value Chain ๔. ประชุมและวางแผนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๕. ดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน โดยใช้การบูรณาการโครงการร่วม ๖. ติดตามผลการดำเนินงาน บันทึกผลและประเมินผล ๗. สรุปผลการขับเคลื่อน/ การดำเนินงานตามแผนปฏิบัติงาน ๘. รายงานผลการดำเนินงาน แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง <p><u>หลักการและเหตุผล</u></p> <p>จังหวัดตากมีพื้นที่ปลูกลำไยราว ๓๐,๐๐๐ ไร่ ในอำเภอวังเจ้า บ้านตาก สามเงา และเมืองตาก และจากสถานการณ์ Covid-๑๙ ทำให้ผลผลิตลำไยไม่สามารถส่งออกได้ เกิดภาวะผลผลิตล้นตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ และด้านภาวะต้นทุนที่สูงขึ้น ทำให้เกษตรกรต้องลดการใช้สารเคมีและปุ๋ยในการบำรุงรักษา ส่งผลให้ผลผลิตมี</p>	<p><u>เอกสารอ้างอิง</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. แนวทางการขับเคลื่อน การส่งเสริมการเกษตรด้วย BCG Model แบบบูรณาการเชิงพื้นที่ กรมส่งเสริมการเกษตร ๒. แนวทางการจัดการความรู้สู่งานส่งเสริมการเกษตร ปี พ.ศ. ๒๕๖๖

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ ในการจัดการความรู้	ข้อเสนอแนะ / เอกสารอ้างอิง / คู่มือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้
<p>คุณภาพต่ำ เพื่อผลิตลำไยตาก ให้ได้ผลผลิตตลอดทั้งปีและมีคุณภาพ ผลผลิตระดับพรีเมียมเกรด จึงได้นำกระบวนการเชิงพื้นที่เข้ามา ขับเคลื่อนไปพร้อมกับแนวทาง BCG Model โดยกำหนดพื้นที่ เป้าหมายคือ</p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. แปลงใหญ่ลำไย หมู่ ๗ ต.สามเงา อ.สามเงา จ.ตาก ๒. แปลงใหญ่ลำไย หมู่ ๗ บ้านใหม่เสรีธรรม ต.เชียงทอง อ.วังเจ้า จ.ตาก ๓. เกษตรกรผู้ปลูกลำไย อ.สามเงา, อ.วังเจ้า, อ.บ้านตาก และ อ.เมืองตาก จ.ตาก <p><u>ตัวชี้วัดความสำเร็จ</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. เกษตรกรผู้ปลูกลำไยจำนวน ๑๕๐ ราย ได้รับการรับรอง มาตรฐาน GAP ๒. เกษตรกรสามารถผลิตลำไยพรีเมียมเกรด AA เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ ๒๐ ในปี พ.ศ.๒๕๖๖ (เพิ่ม จากร้อยละ ๑๐ ในปี พ.ศ.๒๕๖๕) ๓. เกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตลำไย เพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ ๑๐ ๔. เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตลำไยได้ร้อยละ ๑๐ ๕. เกิดผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากกระบวนการ BCG จำนวน ๑ ผลิตภัณฑ์ <p><u>BCG Value Chain : ลำไย จังหวัดตาก</u></p> <p><u>๑. Bio Economy</u></p> <p><u>ต้นน้ำ : การพัฒนาบุคลากร</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การรวมกลุ่มเพื่อการผลิต แลกเปลี่ยนความรู้ กระบวนการจัดการ รูปแบบแปลงใหญ่ สหกรณ์ หรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อความสามารถ ในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง ๒. พัฒนาบุคลากรต้นแบบในพื้นที่ ด้านการผลิต การแปรรูป และ การตลาด (YSF, SF, อกม., เกษตรกรต้นแบบ) <p><u>ต้นน้ำ: การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต</u></p> <ol style="list-style-type: none"> ๑. การวิเคราะห์สภาพพื้นที่ (Agri map, วิเคราะห์ดิน, Test kit) สภาพภูมิอากาศ การลดต้นทุนการผลิต (ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์) ๒. จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ ๓. การใช้พันธุ์ดี ๔. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การติดช่อดอก การติดผล ๕. การใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต การจัดการผลผลิตหลังการ เก็บเกี่ยว ให้ได้ลำไยคุณภาพ Premium Grade 	

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ ในการจัดการความรู้	ข้อเสนอแนะ / เอกสารอ้างอิง / คู่มือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้
<p>๖. ยกระดับมาตรฐานการผลิตลำไย ให้ได้การรับรองมาตรฐาน GAP, มาตรฐานตากการันตี หรือ มาตรฐานในการส่งออกตามความต้องการของลูกค้า</p> <p>๗. กำหนดวิธีการจัดการผลผลิตไปสู่ Zero waste</p> <p><u>กลางน้ำ : กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่ม</u></p> <p>๑. การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างความหลากหลายและทางเลือกให้กับผู้บริโภค</p> <p>๒. การวิจัยและการพัฒนางานด้านลำไย - พัฒนาเครื่องแกะเปลือกคว้านเมล็ด</p> <p>๓. อื่นๆ</p> <ul style="list-style-type: none"> - ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์สินค้า (GI) ของจังหวัด - ส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อยืดอายุผลผลิตและผลิตภัณฑ์ - ยกระดับมาตรฐานการแปรรูป ได้รับมาตรฐาน ออย. (สำนักงานคณะกรรมการอาหารและยา) <p><u>ปลายน้ำ : การตลาด</u></p> <p>การตลาดค้าปลีก ค้าส่ง Modern Trade และ Online</p> <p>๑. ตลาดโครงการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ เช่น ตลาดเกษตรกร ตลาดงานตากการันตี เป็นต้น</p> <p>๒. การทำสัญญาการค้ากับหน่วยงานราชการ/ เอกชน</p> <p>๓. การจัดนิทรรศการ ออกบูท</p> <p>๔. การประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการบริโภคลำไย ผลผลิตแปรรูป ลำไย และการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ลำไย</p> <p>๕. เชื่อมโยงและขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (การท่องเที่ยวสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ด้าน BCG Model)</p> <p>การสร้างมูลค่าเพิ่ม (การแปรรูปเชิงพาณิชย์)</p> <p>๑. อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร สุขภาพ (ลำไยอบแห้ง / เบเกอรี่จากลำไย / เครื่องสำอางจากเมล็ดลำไย)</p> <p>๒. การแปรรูปโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม</p> <p>๓. พัฒนางานด้านเวชภัณฑ์ เครื่องสำอางจากเมล็ดลำไย</p> <p>๔. พัฒนาการแปรรูปด้านพลังงาน (ถ่านไม้ / ถ่านกราฟีน)</p> <p><u>๒. Circular Economy</u></p> <p><u>การจัดการวัสดุเหลือใช้จากการผลิต</u></p> <p>๑. ใบลำไย, เปลือกลำไย นำไปผลิตปุ๋ยหมัก</p> <p>๒. กิ่งลำไย และต้นลำไยที่เกิดจากการตัดแต่ง นำไปเผาเป็นถ่านไม้/ ถ่านกราฟีน</p>	

กระบวนการ/ขั้นตอน/วิธีปฏิบัติ ในการจัดการความรู้	ข้อเสนอแนะ / เอกสารอ้างอิง / คู่มือต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับองค์ความรู้
<p>๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการนำองค์ความรู้ เทคโนโลยี และนวัตกรรมที่เกี่ยวกับการจัดการวัสดุเหลือใช้มาใช้ประโยชน์</p> <p>๔. การวิจัยเพื่อนำวัสดุเหลือใช้จากกระบวนการผลิต มาใช้ประโยชน์และสร้างรายได้เพิ่ม</p> <p>๕. วิจัยเครื่องสำอางจากเปลือกลำไยและเมล็ดลำไย</p> <p>๖. วิจัยพลังงานจากถ่านเมล็ดลำไย</p> <p><u>๓. Green Economy</u> <u>การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Zero waste)</u></p> <p>๑. ลดการใช้สารเคมี และใช้วิธีการจัดการแบบผสมผสาน ใช้ฮอริโมน สารชีวภาพ ชีวภัณฑ์ ในการเพิ่มผลผลิต และกำจัดศัตรูพืช</p> <p>๒. การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการสูบน้ำ</p> <p>๓. ใช้พลังงานแสงอาทิตย์ (พลังงานสะอาด) ในการอบแห้งลำไย</p> <p>๔. ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมการบริโภคผลิตภัณฑ์ปลอดภัย และได้มาตรฐาน</p> <p>๕. ประชาสัมพันธ์/ทำ Story การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>๖. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร</p> <p>หน่วยงานบูรณาการ สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก/สำนักงานเกษตรอำเภอวังเจ้า/ สำนักงานเกษตรอำเภอสสามเงา/สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านตาก/ สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก/ ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การเกษตรจังหวัดตาก (เกษตรที่สูง)/ศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและ นวัตกรรม AIC/หน่วยงานกระทรวงเกษตรและสหกรณ์/อปท./ สำนักงานพลังงานจังหวัด/ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด/สำนักงาน พาณิชย์จังหวัด/วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก/มูลนิธิแก้วเกษตร</p> <p><u>ปัจจัยความสำเร็จที่สำคัญ</u></p> <p>๑. การทำความเข้าใจในเรื่องการขับเคลื่อน BCG Model กับ เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัด</p> <p>๒. การทำความเข้าใจข้อมูลพื้นฐานของพื้นที่</p> <p>๓. การปรึกษา วางแผน และประสานงานร่วมกับหน่วยงานบูรณา การที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๔. การให้ความร่วมมือในการดำเนินการจากเกษตรกรกลุ่มเป้าหมาย</p>	
<p>ผู้บันทึกองค์ความรู้ชื่อ นางสาวนฤมล รัตนทะวงศ์ ตำแหน่ง นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ</p>	
<p>หน่วยงาน สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก</p>	<p>โทรศัพท์ ๐๕๕-๕๑๔๒๕๑</p>

๒.๓ ช่องทางการจัดเก็บองค์ความรู้ของหน่วยงาน (KA)

สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก มีช่องทางสำหรับจัดเก็บองค์ความรู้ของหน่วยงาน และเป็นแหล่งเผยแพร่การจัดเก็บองค์ความรู้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง คือ

๑. เอกสารสรุปการจัดการองค์ความรู้สู่ฐานส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก
๒. เว็บไซต์สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก <https://tak.doae.go.th/> และหน้าเพจเว็บไซต์ องค์ความรู้ (KM) ของสำนักงานเกษตรจังหวัดตาก: https://tak.doae.go.th/province/?page_id=๑๒๖๔๕
๓. Facebook Fan page: สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก

ส่วนที่ ๓

สรุปและข้อเสนอแนะ

๓.๑ สรุปผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความรู้ของหน่วยงาน ระบุประโยชน์ที่เกิดขึ้น ในเชิงรูปธรรมให้ชัดเจน

การสรุปผลที่เกิดขึ้นจากการจัดการความรู้ของหน่วยงานมีดังนี้:

- ๑) การจัดการความรู้ส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างบุคลากรภายในองค์กร
- ๒) การจัดการความรู้ช่วยสร้างฐานองค์ความรู้ขององค์กร เพื่อให้เจ้าหน้าที่สามารถนำไปเป็นแนวทางในการดำเนินงานและปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ต่อไป
- ๓) การจัดการความรู้ช่วยเพิ่มความเข้าใจในกระบวนการผลิต แปรรูป และการตลาดของ ลำไย โดยนำแนวทาง BCG Model มาปรับใช้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้บุคลากรมีข้อมูลและความรู้ สามารถถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรผู้สนใจ
- ๔) เกษตรกรผู้สนใจสามารถเข้ามาสืบค้นค้นมูลองค์ความรู้ต่าง ๆ ผ่านแพลตฟอร์มที่มี เพื่อนำไปเป็นแนวทางปฏิบัติได้

๓.๒ ข้อเสนอแนะ

- ๑) ควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการระดับอำเภอเพื่อมีส่วนร่วมในการจัดเก็บองค์ความรู้ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ
- ๒) ควรมีการถอดองค์ความรู้ด้านวิชาการของข้าราชการที่กำลังเกษียณอายุราชการเพื่อเผยแพร่การดำเนินงานให้กับเจ้าหน้าที่รุ่นหลังต่อไป

ภาคผนวก

๑. คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการ

คำสั่งสำนักงานเกษตรจังหวัดตาก

ที่ ๗ / ๒๕๖๖

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการจัดการความรู้สู่งานส่งเสริมการเกษตร ระดับจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๖

*****

ด้วยกรมส่งเสริมการเกษตรได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานการจัดการความรู้สู่งานส่งเสริมการเกษตร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเจ้าหน้าที่ พัฒนางาน และพัฒนาองค์กรภายใต้ภารกิจหน้าที่ นโยบาย/แนวทางและยุทธศาสตร์ขององค์กร ซึ่งมุ่งเน้นการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรได้บรรลุผล โดยมีแนวทางการพัฒนาคุณภาพบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) เป็นตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น เกิดการเรียนรู้ร่วมกัน จัดเก็บองค์ความรู้และถ่ายทอดความรู้สู่บุคคลเป้าหมายในทุกระดับ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานให้กับองค์กรต่อไป

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติราชการงานส่งเสริมการเกษตรมีประสิทธิภาพประสิทธิผล เกิดประโยชน์สูงสุดแก่เกษตรกร และบรรลุเป้าหมายการนำความรู้ที่มีอยู่หรือเกิดจากการเรียนรู้มาใช้ให้เกิดประโยชน์ อีกทั้งช่วยเพิ่มศักยภาพการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการจัดการองค์ความรู้สู่งานส่งเสริมการเกษตร ระดับจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๖ ซึ่งประกอบด้วย

๑. เกษตรจังหวัดตาก	ประธานคณะกรรมการ
๒. หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศ	คณะกรรมการ
๓. หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาการผลิต	คณะกรรมการ
๔. หัวหน้ากลุ่มส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกร	คณะกรรมการ
๕. หัวหน้ากลุ่มอารักขาพืช	คณะกรรมการ
๖. หัวหน้าฝ่ายบริหารทั่วไป	คณะกรรมการ
๗. เจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรจังหวัดทุกคน	คณะกรรมการ
๘. นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรผู้รับผิดชอบ KM ของสำนักงานเกษตรจังหวัดตาก	คณะกรรมการและเลขานุการ

โดยให้คณะกรรมการมีหน้าที่ ดังนี้

๑. ศึกษา วิเคราะห์ กำหนดเป้าหมาย ประเด็นและแนวทางการปฏิบัติในการจัดองค์ความรู้ระดับหน่วยงาน ตลอดจนสร้างความรู้ ความเข้าใจ สนับสนุนและผลักดันให้เกิดการปฏิบัติจริง
๒. จัดทำแผนการจัดการความรู้ (KM Action Plan) และดำเนินการจัดการความรู้โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรโดยใช้เวทีส่งเสริมการเกษตร เป็นเวทีในการสร้างความเข้าใจในเรื่องการจัดการความรู้ พัฒนาให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของเจ้าหน้าที่ในทุกระดับ
๓. สรุปผลการดำเนินงาน และรวบรวม จัดเก็บองค์ความรู้ ไว้ในคลังความรู้ในระบบอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงาน และทำการเผยแพร่ในทุกช่องทางทางการเรียนรู้
๔. สนับสนุนให้บุคลากรของจังหวัดและอำเภอเข้าถึงองค์ความรู้ และนำไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติงาน ให้บรรลุนโยบายและเป้าหมายงานโครงการส่งเสริมการเกษตร

/๕ ...

- ๒ -

๕. ติดตามประเมินผล ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานการจัดการความรู้ให้แก่ อำเภอ/ ตำบล เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด
  ๖. จัดทำรายงานสรุปผลการจัดการความรู้ และรายงานให้กรมส่งเสริมการเกษตรทราบ
  ๗. ปฏิบัติงานอื่นๆตามที่ได้รับมอบหมาย
- ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๖

(นางรัตดา คงสีไพร)
เกษตรจังหวัดตาก

๒. ภาพการดำเนินกิจกรรมการจัดการความรู้

๒.๑ การประชุมคณะทำงานการจัดการองค์ความรู้สู่งานส่งเสริมการเกษตร ระดับจังหวัด ประจำปี ๒๕๖๖ ครั้งที่ ๑/๒๕๖๖

๒.๒ ประชุมการขับเคลื่อน BCG Model ของหน่วยงานในระดับพื้นที่

๒.๓ การลงพื้นที่เพื่อจัดเก็บองค์ความรู้ และจัดทำแบบขอรับรองมาตรฐาน GAP ในพื้นที่

๓. เอกสารเผยแพร่

การขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ด้วย BCG Model "ลำไย ตาก" สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก

หลักการและเหตุผล
จังหวัดตากมีพื้นที่ปลูกลำไยราว 30,000 ไร่ ในอำเภอวังเจ้า บ้านตาก ลายเงา และเมืองตาก และจากสถานการณ์ Covid-19 ทำให้ผลผลิตลำไยไม่สามารถส่งออกได้ เกิดการขยับผลผลิตตลาด ราคาผลผลิตตกต่ำ และด้านภาวะต้นทุนที่สูงขึ้น ทำให้เกษตรกรต้องลดการใช้สารเคมีและปุ๋ยในการบำรุงรักษา ส่งผลให้ผลผลิตมีคุณภาพต่ำ

วัตถุประสงค์
เพื่อผลิตลำไยตาก ให้ได้ผลผลิตตลอดทั้งปีและมีคุณภาพผลผลิตระดับพรีเมียมเกรด

พื้นที่/กลุ่มเป้าหมาย
• แปลงใหญ่ลำไย หมู่ 7 ต.ลายเงา อ.ลายเงา จ.ตาก
• แปลงใหญ่ลำไย หมู่ 7 บ้านใหม่เสรีธรรม ต.เชิงทอง อ.วังเจ้า จ.ตาก
• เกษตรกรปลูกลำไย อ.ลายเงา, อ.วังเจ้า, อ.บ้านตาก และ อ.เมืองตาก จ.ตาก

BCG Value Chain : ลำไย จังหวัดตาก

ต้นน้ำ	กลางน้ำ	ปลายน้ำ		
บุคลากร	การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่ม	การตลาด	
<p>1. การรวมกลุ่มเพื่อการผลิต แลกเปลี่ยนความรู้ กระบวนการจัดการรูปแบบแปลงใหญ่ สหกรณ์ หรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อความสามารรถในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง</p> <p>2. พัฒนาบุคลากรต้นแบบในพื้นที่ด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด (UFG, ST, ออณ., เกษตรกรต้นแบบ)</p>	<p>1. การวิเคราะห์สภาพพื้นที่ (Agrimap, วิเคราะห์ดิน, Test Kit) สภาเกษตรกรภาค การลดต้นทุนการผลิต (ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์)</p> <p>2. จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ</p> <p>3. การใช้ชีวนินทรีย์</p> <p>4. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การตัดช่องออก การใส่ดิน</p> <p>5. การใช้เทคโนโลยีมาใช้ในการผลิต การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ให้ได้ลำไยคุณภาพ Premium Grade</p> <p>6. ยกระดับมาตรฐานการผลิตลำไย ให้ได้การรับรองมาตรฐาน GAP, มาตรฐานสากลการันตี หรือ มาตรฐานในการส่งออกตามความต้องการของลูกค้า</p> <p>7. กำหนดวิธีการจัดการผลผลิตไปสู่ Zero waste</p>	<p>1. การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างความหลากหลาย และทางเลือกให้กับผู้บริโภค</p> <p>2. การวิจัยและการพัฒนาทางด้านปุ๋ย - พัฒนาเครื่องจักรแปรรูป ลำไยแช่แข็ง</p> <p>3. อินจัน</p> <p>4. ส่งเสริมการสร้างอัตลักษณ์สินค้า (GI) ของจังหวัด</p> <p>- ส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อให้อายุผลผลิตและผลิตภัณฑ์</p> <p>- ขยายตลาดฐานการผลิต แปรรูป ได้ด้วยมาตรฐาน ออ. (ลำไยจากสวนเกษตรกรมการอาหารและยา)</p>	<p>การตลาดค้าปลีก ตัวอย่าง Modern Trade และ Online</p> <p>1. ตลาดโครงการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ เช่น ตลาดเกษตรกร ตลาดกลางภาคกรีนฟีด เป็นต้น</p> <p>2. การค้าโดยตรงจากลำไยพร้อมอาหาร/เครื่องดื่ม</p> <p>3. การจัดจำหน่ายทาง ออนไลน์</p> <p>4. การประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการบริโภคลำไยผลผลิตแปรรูปได้ และการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ลำไย</p> <p>5. เชื่อมโยงและจับเคื่องมือทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (การท่องเที่ยววิถีการพัฒนารัฐถิ่น ลำไย BCG Model) การสร้างมูลค่าเพิ่ม (การแปรรูปเชิงพาณิชย์)</p> <p>1. อุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร สุภาพ (ลำไยอบแห้ง / เบเกอรี่จากลำไย / เครื่องสำอางจากผลผลิตลำไย)</p> <p>2. การแปรรูปโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม</p> <p>3. พัฒนาการด้านแพคเกจจิ้ง เครื่องสำอางจากผลผลิตลำไย</p> <p>4. พัฒนาการแปรรูปด้านพลังงาน (ถ่านไม้ / ถ่านกรากฟืน)</p>	<p>ตัวชี้วัดความสำเร็จ</p> <ul style="list-style-type: none"> • เกษตรกรปลูกลำไย จำนวน 150 ราย ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP • เกษตรกรสามารถผลิตลำไยพรีเมียมเกรด AA เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 20 ในปี พ.ศ.2566 (เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 10 ในปี พ.ศ.2565) • เกษตรกรมีรายได้จากการขายผลผลิตลำไยเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 10 • เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิตลำไยได้ร้อยละ 10 • เกิดผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากกระบวนการ BCG จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์
<p>ผลผลิต: ลำไยผลสด</p> <p>การจัดการวัสดุเหลือใช้จากการผลิต</p> <p>1. ใบลำไย, เปลือกลำไย > ผลิตปุ๋ยหมัก</p> <p>2. กิ่งลำไย และต้นลำไยที่เกิดจากการตัดแต่ง > ถ่านไม้/ ถ่านกรากฟืน</p> <p>3. ส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกรนำของเหลือใช้เหล่านี้ไปแปรรูปหรือใช้ประโยชน์เกี่ยวกับการจัดการวัสดุเหลือใช้มาใช้ประโยชน์</p>		<p>ผลผลิต: ลำไยอบแห้ง อาหารแปรรูปจากลำไย</p> <p>การรีไซเคิลเพื่อใช้จากวัสดุเหลือใช้</p> <p>1. เปลือกลำไย/ผลผลิตลำไย : ปุ๋ยหมัก</p> <p>2. การวิจัยเพื่อเพิ่มมูลค่าใช้จากกระบวนการผลิต มาใช้ประโยชน์ และสร้างรายได้เพิ่ม</p> <p>3. เครื่องสำอางจากเปลือกลำไยและผลผลิตลำไย</p> <p>4. พลังงานจากถ่านผลผลิตลำไย</p>	<p>ผลผลิต: เครื่องสำอางจากผลผลิตลำไย</p> <p>การใช้ประโยชน์อย่างเต็มประสิทธิภาพ</p> <p>1. ส่งเสริมการค้าปุ๋ยหมักจากวัสดุเหลือใช้จากการแปรรูป</p>	
<p>การนิคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Zero waste)</p> <p>1. ลดการใช้สารเคมี และใช้วิธีการจัดการแบบผสมผสาน ใจรักใส่ใจสารชีวภาพ ชีวภัณฑ์ ในการเพิ่มผลผลิต และกำจัดศัตรูพืช</p> <p>2. การใช้พลังงานและของเหลือใช้ในการอุปโภค</p>		<p>การนิคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Zero waste)</p> <p>1. ใช้พลังงานและของเหลือใช้ (พลังงานสะอาด) ในการอบแห้งลำไย</p>	<p>การนิคมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (Zero waste)</p> <p>1. ประสิทธิภาพสูงส่งเสริมการบริโภคผลผลิตปลอดภัย และได้มาตรฐาน</p> <p>2. ประชาสัมพันธ์/ทำ Story การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม</p> <p>3. เชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร</p>	
<p>กลไกการขับเคลื่อน / โครงการงบประมาณปี พ.ศ.2566 - 2567 / โครงการงบประมาณจังหวัด ปี พ.ศ.2566 - 2567</p>				
<p>หน่วยงานบูรณาการ สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก/สำนักงานเกษตรอำเภอวังเจ้า/สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก/สำนักงานเกษตรอำเภอบ้านตาก/สำนักงานเกษตรอำเภอเมืองตาก/ศูนย์ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพการเกษตรจังหวัดตาก (เกษตรศึกษา)/ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเกษตร AIC/หน่วยงานหรือองค์กรและสหกรณ์/อปท./สำนักงานพลังงานจังหวัด/สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด/สำนักงานพาณิชย์จังหวัด/วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีตาก/มูลนิธิเทิดทูน</p>				

สรุปผลการวิเคราะห์สภาพการผลิตและการตลาด ลำไย จังหวัดตาก

1 การผลิต

1.1 เกษตรกร จำนวน 2,630 ราย

ESF จำนวน 40 ราย

MSF จำนวน 4 ราย

YSF จำนวน 5 ราย

สถาบันเกษตรกร/ผู้ประกอบการ

แปลงใหญ่ จำนวน 14 แปลง สมาชิก 665 ราย

วิสาหกิจชุมชน จำนวน 18 แห่ง สมาชิก 130 ราย

1.2 พื้นที่ปลูก จำนวน 30,410 ไร่

ในเขตชลประทาน จำนวน 30,410 ไร่ (100%)

ชลประทานหลวง 3,933 ไร่ (12.93%)

ชลประทานราษฎร์ 26,644 ไร่ (87.07%)

1.3 ปริมาณผลผลิต ผลผลิตเฉลี่ยต่อเนื้อที่ปลูก จำนวน 19,854.79 ตัน

ผลผลิตต่อไร่ 652.90 กก./ไร่

1.4 พันธุ์ที่นิยมปลูก ยี่หอ

2 การตลาด

2.1 ราคาที่เกษตรกรขายในปี 2565 (บาท/กก.)

ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.	เฉลี่ย
22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22	22

2.2 ต้นทุนการผลิตและผลตอบแทนทางการเงิน (ปี 2565)

฿ 2565

1. ต้นทุนการผลิต	
1.1 ต้นทุนค่า (บาท/ไร่)	1,550.37
1.2 ต้นทุนค่า (บาท/ไร่)	11,742.97
1.3 ต้นทุนค่าไร่ (บาท)	13,292.94
1.4 ผลผลิตต่อไร่ (กก.)	666
1.5 ต้นทุนรวมต่อตัน (บาท)	19,960
2. รายได้ (บาท/ตัน)	20,810
3. กำไรสุทธิ (บาท/ตัน)	850
4. อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (ROI) (%)	4.25

3 ปัญหาสำคัญของสินค้า (Pain Point) และข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข

ประเด็น	ปัญหาสำคัญ (Pain Point)	ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไข
ด้านการผลิต	น้ำไม่เพียงพอ มีเชื้อราขึ้นกิ่งและลำต้นและสาเหตุอื่น ๆ ราคาสินค้า GAP ไม่ต่างจากสินค้าทั่วไป / ราคาคงเดิมบางปี ขาดความรู้เรื่องการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย การขาดบันทึกบัญชีและบัญชี ปริมาณผลผลิตขึ้นอยู่กับสภาพอากาศ เกษตรกรยังไม่สามารถแปรรูปและรักษาคุณภาพ	ส่งเสริมให้ใช้พลังงานทดแทน พืชสารชีวภัณฑ์, สารอินทรีย์ และการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย) เน้นย้ำเกษตรกรในการดำเนินการจากข้อจำกัดตามมาตรฐาน GAP, ยกระดับราคาสินค้า GAP, การทำบัญชีครัวเรือน ถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกร การบันทึกราย, ประชาสัมพันธ์เชิงส่งเสริมและขยายโอกาสทางการค้า
ด้านการแปรรูป	ขาดงบประมาณในการถ่ายทอดองค์ความรู้สู่เกษตรกรและคนในท้องถิ่น	สนับสนุนต้นทุนวิชาการมาให้ความรู้โดยไม่ค่าใช้จ่าย

ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน : การขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ด้วย BCG Model (ลำไย จังหวัดตาก)

B : Bio ต้นน้ำ :

การพัฒนาบุคลากร

1. การรวมกลุ่มเพื่อการผลิต แลกเปลี่ยนความรู้ กระบวนการจัดการรูปแบบแปลงใหญ่ สุขกรณ์ หรือวิสาหกิจชุมชน เพื่อความสามารถในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลาง
2. พัฒนาบุคลากรต้นแบบในพื้นที่ ด้านการผลิต การแปรรูป และการตลาด (USF, SF, ออม., เกษตรกรต้นแบบ)

การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

1. การวิเคราะห์สภาพพื้นที่ (Agrimap, วิเคราะห์ดิน, Test kit) สภาพภูมิอากาศ การลดต้นทุนการผลิต (ใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์)
2. จัดทำแปลงเรียนรู้ต้นแบบ
3. การใช้พันธุ์ดี
4. การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การตัดช่อดอก การติดผล
5. การใช้เทคโนโลยีมาใช้เพื่อการผลิต การจัดการผลผลิตหลังการเก็บเกี่ยว ให้ได้ลำไยคุณภาพ Premium Grade
6. ยกระดับมาตรฐานการผลิตลำไย ให้ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP, มาตรฐานตากกานันตี หรือ มาตรฐานในการส่งออกตามความต้องการของลูกค้า
7. กำหนดวิธีการจัดการผลผลิตไปสู่ Zero waste

ผลการดำเนินงาน :

1. ดำเนินการโดยใช้งบประมาณสนับสนุนจากโครงการงบประมาณปฏิบัติราชการประจำปี 2566
2. โครงการงบประมาณจังหวัด ปี 2566-2567
  - ปี 2566 : โครงการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน
    - กิจกรรม อบรมการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP)

- อยู่ระหว่าง การตรวจประเมินการจัดการคุณภาพการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืช (GAP) โดย กรมวิชาการเกษตร
2. ปี 2567-2568 บูรณาการร่วม จ.ตากขับเคลื่อน BCG Model ลำไย โดยลำไยงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดตาก ขอรับสนับสนุนงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติราชการประจำปี จังหวัดตาก 2 โครงการ
    1. โครงการส่งเสริมศักยภาพแปลงใหญ่ลำไย จังหวัดตาก
    2. โครงการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน

ปี 2566: เกษตรกรผู้ปลูกลำไยจำนวน 152 ราย ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP

ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน : การขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ด้วย BCG Model (ลำไย จังหวัดตาก)

C : Circula การจัดการวัสดุเหลือใช้จากการผลิต :

1. ต้นน้ำ และกลางน้ำ : ไบโกลัม, เปลือกลำไย, เมล็ดลำไย > ผลิตปุ๋ยหมัก

2. ต้นน้ำ : กิ่งลำไย และต้นลำไยที่เกิดจากการตัดแต่ง > ถ่านไม้

ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน : การขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ด้วย BCG Model (ลำไย จังหวัดตาก)

C : Circula

การจัดการวัสดุเหลือใช้จากการผลิต :

3. ต้นไม้ : กิ่งลำไย และต้นลำไยที่เกิดจากการตัดแต่ง > ถ่านกรรพิน

- โครงการสร้างมูลค่าเพิ่มจากวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรปี 2566 อำเภอสามเงา จังหวัดตาก ดำเนินการโดย กลุ่มอารักขาพืช สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก และ สำนักงานเกษตรอำเภอสามเงา จังหวัดตาก
  - เป็นการอบรม เพื่อส่งเสริมการนำกิ่งลำไยมาเผาทำถ่านกรรพิน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตปุ๋ยอินทรีย์
  - วิทยากรจาก มทร.ลำปางตาก และศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม (AIC) จังหวัดตาก

ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน : การขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ด้วย BCG Model (ลำไย จังหวัดตาก)

B : Bio

ถ่านไม้ : กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่ม

1. การพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างความหลากหลาย และทางเลือกให้กับผู้บริโภค
2. ส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อยืดอายุผลผลิตและผลิตภัณฑ์

ผลการดำเนินงาน :

1. ดำเนินการโดยใช้งบประมาณสนับสนุนจากโครงการงบประมาณปฏิรูปบริหารการประจําปี 2564 -2566
2. โครงการงบประมาณจังหวัด ปี 2566-2567
  - ปี 2564 : โครงการยกระดับแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่และเชื่อมโยงตลาด
  - ปี 2566 : โครงการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพกลุ่มวิสาหกิจชุมชน ด้านการแปรรูปสินค้าการเกษตร

ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน : การขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ด้วย BCG Model (ลำไย จังหวัดตาก)

B : Bio
กลางน้ำ : กระบวนการสร้างมูลค่าเพิ่ม

- 2. ส่งเสริมและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ เพื่อยืดอายุผลผลิตและผลิตภัณฑ์
- 3. ยกกระดับมาตรฐานการแปรรูป ได้รับมาตรฐาน ออย. (ลำไยงานคณะกรรมการอาหารและยา)

ผลการดำเนินงาน :

- กลุ่มแปลงใหญ่ลำไย หมู่ 7 ต.สามเงา อ.สามเงา จ.ตาก ได้รับการสนับสนุนตู้ล้างงาน แล่งอาทิตย์ และงบประมาณในการก่อสร้างอาคารแปรรูป เพื่อรองรับมาตรฐาน ออย. จาก เชื้อหนุมิผล

ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน : การขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ ด้วย BCG Model (ลำไย จังหวัดตาก)

B : Bio
ปลายน้ำ : การตลาด/ประชาสัมพันธ์

การตลาดค้าปลีก ค้าส่ง Modern Trade และ Online

- 1. ตลาดโครงการสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐ เช่น ตลาดเกษตรกร ตลาดงานตากกาวิหนดี เป็นต้น

ผลการดำเนินงาน :

- กิจกรรม มหกรรมสินค้าเกษตรปลอดภัย เกษตรคุณภาพ ตากกาวิหนดี ปีที่ 4 ครั้งที่ 1 และ ครั้งที่ 2

- 2. การทำสัญญาการค้ากับหน่วยงานราชการ/ เอกชน

- มีการนำผลิตภัณฑ์แปรรูปลำไย ไปขาย ณ ร้านค้าสวัสดิการของเชื้อหนุมิผล

- 3. การจัดนิทรรศการ ออกบูท

- ออกบูทนิทรรศการในงานแฟร์ ต่างๆ

- 4. การประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมการบริโภคลำไย ผลผลิตแปรรูปลำไย และการใช้ประโยชน์จากผลิตภัณฑ์ลำไย

- ประชาสัมพันธ์ทางโซเชียลมีเดีย ไลน์ เฟซบุ๊ก Youtube และช่องทางประชาสัมพันธ์ อื่นๆ / ขายทางตลาดเกษตรกรออนไลน์ ฯลฯ

แผนการดำเนินงานต่อไป

- มีการทำ MOU ร่วมกับบริษัท พีทีจี เอ็นเนอยี จำกัด (มหาชน) มีแผนการนำผลิตภัณฑ์แปรรูป ลำไยขาย ณ ร้านกาแฟพันธุ์ไทย ในปีหน้ามี PT

ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน : การขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ด้วย BCG Model (ลำไย จังหวัดตาก)

G : Green

การผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม :

1. การลดใช้สารเคมี และใช้วิธีการจัดการแบบผสมผสาน มีการวิเคราะห์ดิน ใช้ฮอร์โมน สารชีวภาพ ชีวภัณฑ์ ในการเพิ่มผลผลิตและกำจัดศัตรูพืช

2. การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการสูบน้ำ

3. การใช้พลังงานแสงอาทิตย์ในการอบแห้งลำไย

ความก้าวหน้าของการดำเนินงาน : การขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรแบบบูรณาการเชิงพื้นที่ด้วย BCG Model (ลำไย จังหวัดตาก)

BCG : ลำไย จังหวัดตาก

ปัญหาและอุปสรรค

1. ขาดงบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงาน

ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากโครงการงบประมาณจังหวัด / หน่วยงานบูรณาการเอกชน

แนวทางการแก้ไข

แผนการดำเนินงานต่อไป :

1. พัฒนาคณะภาพผลผลิตลำไยให้ได้ผลผลิต Premium Grade
2. ประสานงานวิจัยร่วมกับหน่วยงานบูรณาการ เช่น การพัฒนางานวิจัยการใช้ประโยชน์จากเปลือกลำไย และเมล็ดลำไย
3. การแปรรูปโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม
4. การเชื่อมโยงและขับเคลื่อนด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
5. การพัฒนาการแปรรูปด้านพลังงาน : พัฒนาลิตรภัณฑ์ถ่านกราฟีน/ไบโอชา จากเมล็ดลำไย ร่วมกับศูนย์เทคโนโลยีเกษตรและนวัตกรรม AIC และสถาบันการศึกษา
6. ประชาสัมพันธ์/สร้าง Story การผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
7. ปี 2567-2568 บูรณาการร่วม จ.ตากขับเคลื่อน BCG Model ลำไย โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์ จังหวัดตาก ขอรับสนับสนุนงบประมาณภายใต้แผนปฏิบัติการประจำปี จังหวัดตาก 2 โครงการ
  1. โครงการส่งเสริมศักยภาพแปลงใหญ่ลำไย จังหวัดตาก
  2. โครงการส่งเสริมและพัฒนากระบวนการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยและได้มาตรฐาน

